

ก 3663

เดลินิวส์

ฉบับที่ 18,869 วันจันทร์ที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2544

ราคา 8 บาท DAILY NEWS

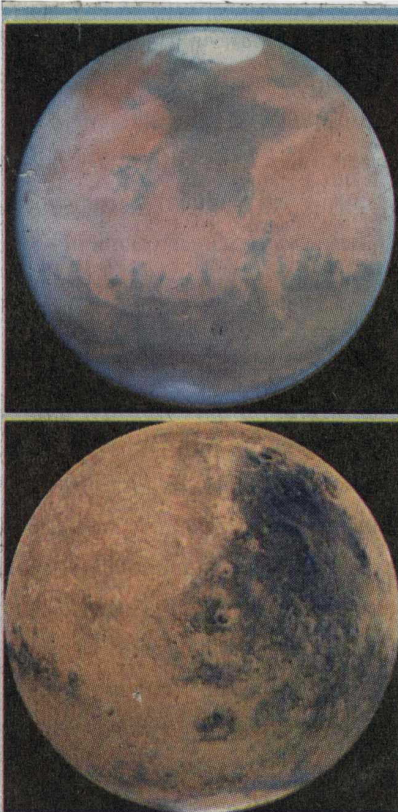
หน้า 5

‘ดาวอังคาร’ ใกล้โลก ปรากฏการณ์ที่รอคอย

“ โดยเฉลี่ยแล้วในรอบ 1 ปี จะมีช่วงเวลาอยู่ประมาณไม่ถึงเดือนที่เราจะไม่มีโอกาสเห็นดาวอังคารบนท้องฟ้า เนื่องจากดาวดวงนี้จะขึ้นและตกพร้อม ๆ กับดวงอาทิตย์ ฉะนั้นช่วงเวลาที่เหลืออยู่ เราจึงมีโอกาสเห็นดาวอังคารบนท้องฟ้าได้ แต่จะเห็นได้นานไม่เท่ากัน บางเดือนอาจเห็นเฉพาะหัวค่ำ บางเดือนอาจเห็นได้เกือบตลอดทั้งคืน และบางเดือนอาจเห็นได้เฉพาะช่วงใกล้สว่าง ”

ศิริรัตน์ ลาโพธิ์สิงห์

ดาวอังคาร (Mars) เมื่อมองด้วยกล้องโทรทรรศน์จะเห็นเป็นดวงสีแดง ในยุคกรีกโรมัน หรือยุคล่าอาณานิคม ดาวอังคาร

ดาวอังคาร เทพเจ้าแห่งสงคราม

ได้รับการนับถือว่าเป็นเทพเจ้าแห่งสงคราม เนื่องจากสีแดงของดาวให้ความรู้สึกถึงความมีพลังอำนาจ เข้มแข็งและฮึกเหิม และดาวอังคารบางครั้งจะถูกเรียกว่า ดาวแดง

ดาวอังคารมีวงโคจรเป็นรูปวงรี ลักษณะพื้นผิวเต็มไปด้วยหลุมบ่อ มีปล่องภูเขาไฟ มีดวงจันทร์ขนาดเล็กที่ไม่มีบรรยากาศ ห่อหุ้มเป็นบริวาร 2 ดวง ชื่อว่า โฟบอส (Phobos) และ ไดมอส (Deimos) ดวงจันทร์ทั้งสองมีพื้นผิวสีมืดคล้ำ รูปร่างคล้ายมันฝรั่งสันนิษฐานว่าอาจเป็นดาวเคราะห์น้อยที่ถูกดาวอังคารดูดจับไว้

โฟบอส มีขนาดประมาณ 20 x 28 กิโลเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 22 กิโลเมตร โคจรรอบดาวอังคารรอบละ 7 ชั่วโมง 39 นาที ซึ่งน้อยกว่าเวลาที่ดาวอังคารหมุนรอบตัวเอง ดังนั้นถ้าเราอยู่บนดาวอังคาร จะเห็นโฟบอสขึ้นทางทิศตะวันตก และตกทางทิศตะวันออกถึงวันละ 3 รอบ อยู่ห่างจากศูนย์กลางดาวอังคารประมาณ 9,300 กิโลเมตร

ไดมอส เป็นดวงจันทร์ดวงเล็ก

ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 12 กิโลเมตร อยู่ห่างจากศูนย์กลางดาวอังคารประมาณ 23,400 กิโลเมตร โคจรรอบดาวอังคารรอบละ 30 ชั่วโมง 18 นาที สำหรับคนที่อยู่บนดาวอังคารจะเห็นโฟบอสกับไดมอสเคลื่อนที่สวนทางกันในท้องฟ้า

ดาวอังคารเป็นที่รู้จักกันดีตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เป็นดาวที่ถูกอ้างถึงในนวนิยายวิทยาศาสตร์มากที่สุด ก่อนถึงยุคของการสำรวจ นักดาราศาสตร์เชื่อกันว่าดาวอังคารสามารถเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตได้ และยังสามารถสังเกตเห็นเส้นต่าง ๆ ตัดกันบนพื้นผิวของดาวอังคารที่ทำให้เชื่อว่าเป็นระบบคลองชลประทานที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้ที่มีความชาญฉลาด ทั้งยังพบการเปลี่ยนแปลงสีผิวของดาวอังคารตามฤดูกาล จนกระทั่งเดือนกรกฎาคม ปี ค.ศ. 1965 ยานอวกาศ Mariner 4 ได้ถูกส่งขึ้นไปเก็บภาพพื้นผิวของดาวอังคาร จึงพบว่า บนพื้นผิวของดาวอังคารมีหลุมอุกกาบาตมากมาย และมีร่องน้ำที่ไม่แสดงหลักฐานว่าเป็นร่องน้ำที่ถูกสร้างขึ้น หรือมีการไหลของน้ำ

และแล้ว...โอกาสพิเศษที่มนุษย์จะได้สัมผัสกับปรากฏการณ์ด้านดาราศาสตร์ก็ได้บังเกิดขึ้นอีกครั้ง ท่ามกลางความตื่นเต้นต์ใจของนักดูดาวและนักสำรวจดาวทั่วโลก

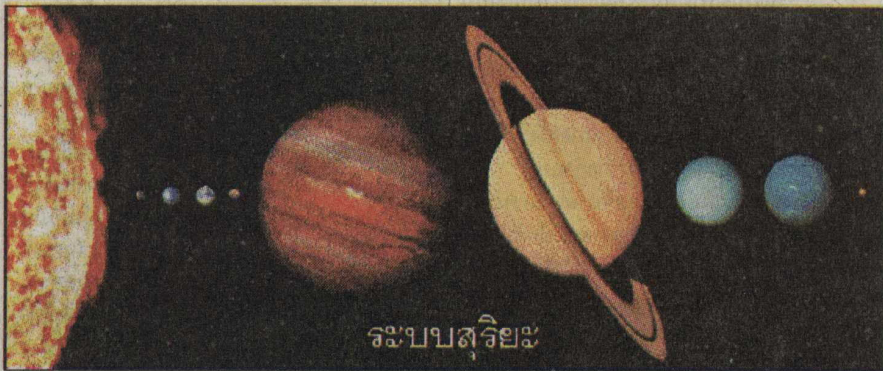
การโคจรใกล้โลกของดาวอังคารคือ ปรากฏการณ์ที่เรากำลังพูดถึง ซึ่งแม้ว่าจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ต่อโลก แต่ก็นับว่าเป็นปรากฏการณ์ครั้งสำคัญที่เกิดขึ้นอีกครั้งในรอบ 14 ปี

ดาวอังคารมีลักษณะพิเศษ ต่างจากดาวดวงอื่นในระบบสุริยะจักรวาลอย่างไร รวมไปถึงการค้นคว้าเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ว่า...มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่หรือไม่ ยังคงเป็นที่สนใจของนักดาราศาสตร์เสมอมา

อ.กระจ่าง ธรรมวีระพงษ์ นักวิชาการศึกษา 7 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ท้องฟ้าจำลองกรุงเทพ เปิดเผยถึงลักษณะเฉพาะและความน่าสนใจของดาวอังคารว่า **ดาวอังคาร เป็นดาวเคราะห์ในระบบสุริยะ**

กับโลกทำให้เวลา 1 วันของดาวอังคารยาวพอๆ กับ 1 วันของโลก ระบายศูนย์สูตรของดาวอังคารเอียงประมาณ 25 องศากับระนาบทางโคจรรอบดวงอาทิตย์ ซึ่งใกล้เคียงกับโลก ซึ่งเท่ากับ 23.5 องศา ทำให้ขั้วเหนือ-ใต้ของดาวอังคารเอียงกับดวงอาทิตย์อย่างสม่ำเสมอ เกิดฤดูกาล 4 ฤดูคล้ายโลก จึงส่งผลให้นักวิทยาศาสตร์ทั้งหลายให้ความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ ของดาวอังคารมากกว่าดาวดวงอื่น ซึ่งมีลักษณะเหมือนกลุ่มแก๊สเท่านั้น

ปรากฏการณ์การโคจรใกล้โลกที่สุดในปี 2544 ซึ่งจะปรากฏให้เห็นชัดเจนในค่าคืนของวันที่ 21 มิถุนายนที่จะถึงนี้ อาจกล่าวได้ว่า เป็นโอกาสดีอย่างยิ่งที่นักวิทยาศาสตร์จะได้ศึกษาถึงรายละเอียดของดาวอังคารได้อย่างชัดเจนและใกล้ชิด ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วในรอบ 1 ปี จะมีช่วงเวลาอยู่ประมาณไม่ถึงเดือนที่เราจะไม่มีโอกาสเห็น

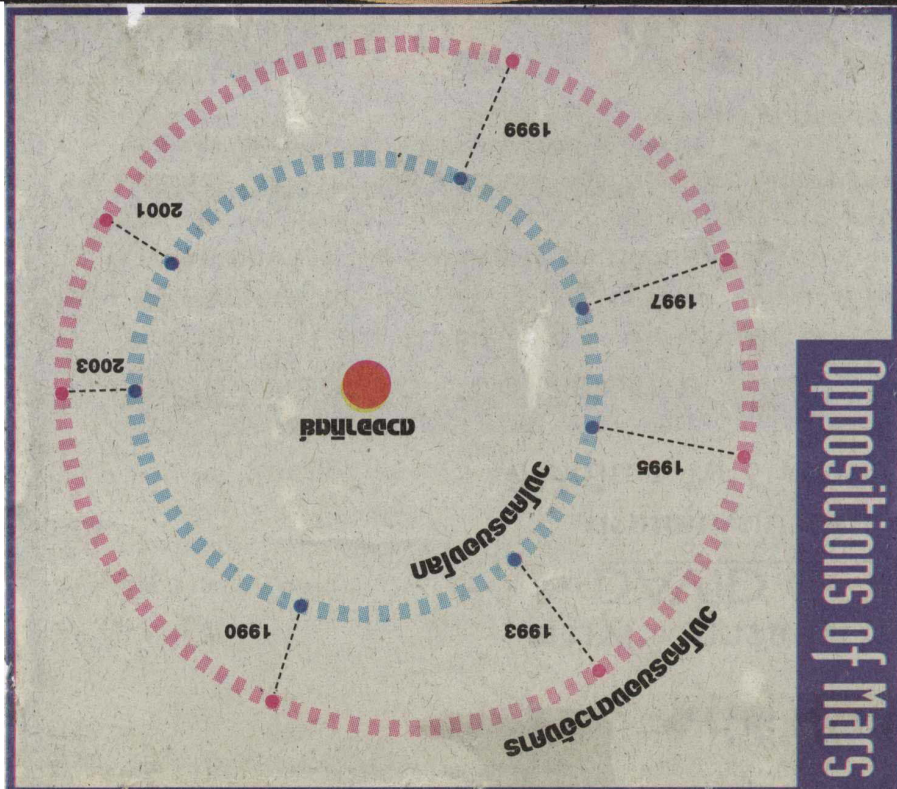

มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6,800 กม. หรือประมาณครึ่งหนึ่งของโลก โคจรห่างจากดวงอาทิตย์เป็นลำดับที่ 4 ต่อจากดาวพุธ ดาวศุกร์ และโลก ด้วยระยะทางเฉลี่ย 227.94 ล้านกิโลเมตร การโคจรรอบดวงอาทิตย์ 1 รอบของดาวอังคารใช้เวลา 687 วัน และจะหมุนรอบตัวเองด้วยเวลา 24 ชั่วโมง 37 นาที 23 วินาที ซึ่งมากกว่าโลกเพียง 37 นาที 23 วินาที

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากดาวอังคารมีลักษณะคล้ายโลกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการหมุนรอบตัวเองครบรอบในเวลาใกล้เคียง

ดาวอังคารบนท้องฟ้า เนื่องจากดาวดวงนี้จะขึ้นและตกพร้อม ๆ กับดวงอาทิตย์ ฉะนั้นช่วงเวลาที่เหลือในแต่ละปี เราจึงมีโอกาสเห็นดาวอังคารบนท้องฟ้าได้ แต่ในแต่ละช่วงเดือน เราจะเห็นได้นานไม่เท่ากัน บางเดือนอาจเห็นเฉพาะหัวค่ำ บางเดือนอาจเห็นได้เกือบตลอดทั้งคืน และบางเดือนอาจเห็นได้เฉพาะช่วงใกล้สว่าง

สำหรับปีนี้ช่วงเวลาที่ดีที่สุดที่เราจะได้เห็นดาวอังคารสว่างที่สุด และใกล้โลกที่สุด ก็คือในช่วงตลอดเดือนมิถุนายน แต่ถ้าคุณเลือกจำเพาะเจาะจงลงไปว่าในเดือน

มิถุนายนนี้ วันไหนและช่วงเวลาไหนจะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะที่สุด และดีที่สุด ก็คือ ในวันที่ 21 มิถุนายนที่จะถึงนี้นั่นเอง โดยเราจะสามารถมองเห็นดาวอังคารได้อย่างใกล้ชิดด้วยตาเปล่า หรือหากใช้กล้องดูดาวก็จะสามารถมองเห็นถึงสีผิวของดาวอังคารได้ โดยปรากฏการณ์การโคจรใกล้โลกที่สุดของดาวอังคารครั้งนี้จะอยู่ในระยะห่างกันประมาณ 67.5 ล้านกิโลเมตรเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อปี 2531 หรือราว 14 ปีที่ผ่านมา ปรากฏการณ์เช่นนี้ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้ว โดยขณะนั้นระยะห่างของดาวอังคารกับโลกอยู่ที่ 67.3 ล้านกิโลเมตร ในขณะที่หากจะเทียบกับระยะการโคจรที่ใกล้กันที่สุดของโลกและดาวอังคารนั้นอยู่ในระยะทางถึง 375 ล้านกิโลเมตร

สำหรับการดูดาวอังคารในวันที่ 21 มิถุนายนที่จะถึงนี้ นักดูดาวสามารถดูได้ตลอดทั้งคืน โดยจะเห็นดาวมีลักษณะสีแดงสด ไม่กะพริบ หากจะดูในช่วงหัวค่ำ จะอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงกลางดึกจะอยู่สูงที่ฟ้าด้านทิศใต้ และในช่วงใกล้สว่าง จะสามารถมองเห็นดาวอังคารได้ที่ขอบฟ้าด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้

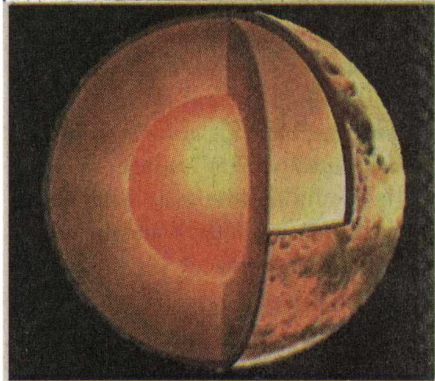
ส่วนใครที่พลาดโอกาสดูดาวอังคารในวันที่ 21 มิถุนายน 2544 ก็ไม่ใช่ว่าจะเสียโอกาส ยังสามารถดูได้ตลอดทั้งเดือน แต่อาจจะมีแสงสว่างน้อยกว่าในช่วงนี้ เพราะเป็นช่วงที่ดาวอังคารกำลังเคลื่อนตัวห่างจากโลกไปที่ละนิด ๆ แต่หากอยากดูดาวอังคารในช่วงที่โคจรใกล้โลกชัดเจนที่สุดต้องรอดูอีกครั้งในวันที่ 27 สิงหาคม 2546 ซึ่งนักดาราศาสตร์คำนวณไว้ว่า ในวันนั้นระยะห่างของดาวอังคารกับโลกจะอยู่ที่ 55.8 ล้านกิโลเมตร ซึ่งนับว่าใกล้กว่าครั้งนี้มาก และอาจกล่าวได้ว่า เป็นปรากฏการณ์ดาวอังคารโคจรใกล้โลกมากที่สุดในรอบ 100 ปีก็ว่าได้

เรื่องราวของดาวอังคาร กับการพิสูจน์ว่ามีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่หรือไม่ และจะกลายเป็นจักรวรรดิใหม่ของมนุษยโลกในการเข้าไปตั้งถิ่นฐานได้หรือไม่ ยังคงเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันมาช้านาน จากการส่งยานอวกาศขึ้นไปสำรวจดาวอังคารแม้จะมีข้อมูลใหม่ ๆ เสมอ เช่นล่าสุด พบร่องรอยปริศนาใบบนน้ำคน ร่องรอยบนที่ราบของดาวอังคารแสดงลักษณะคล้ายกับว่าเคยมีน้ำมาก่อน แต่คำตอบที่แน่ชัดก็ยังไม่ปรากฏ ความคิดเห็นของนักดาราศาสตร์ที่มีต่อดาวอังคารจึงเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

ณ วันนี้ ภาระการสำรวจดาวเคราะห์น้อยดวงสีแดงดวงนี้จึงจะยังคงเป็นภาระสำคัญท้าทายความสามารถของนักดาราศาสตร์ทั่วโลก

ที่ไม่ใช่แค่นำมาซึ่งข้อสันนิษฐานที่น่าสนใจ...

แต่เพื่อจุดมุ่งหมายอันยิ่งใหญ่ นำไปสู่คำตอบที่แน่ชัด และพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง.

เปลือกชั้นนอกของดาวอังคารเป็นชั้นของหิน มีสีแดงเพราะเป็นออกไซด์ของเหล็ก (สนิมเหล็ก) ชั้นผิวเป็นที่ราบส่วนใหญ่ ชั้นกลางจะเป็นชั้นของหินซิลิเกต แถบกลางเป็นโลหะแข็ง

พื้นผิวดาวอังคาร